

Krant: Eindhovens Dagblad

Publicatiedatum: 01/07/2006

Omschrijving: Project helpt vrouwen hun leven op te pakken na een gevangenisstraf

Project helpt vrouwen hun leven op te pakken na een gevangenisstraf

Op vrije voeten , maar verder alles kwijt

Zo'n 3500 vrouwen verlaten jaarlijks in Nederland na hun detentie de gevangenis. Zij moeten een nieuw leven zien op te bouwen. Veel vrouwen die vrijkomen staan met een plastic tasje bij de gevangenispoort en weten niet waar ze naar toe kunnen.

Door MARIËTTE VAN WISSEN

Tijdens hun detentie zijn vrouwelijke gevangenen vaak, net als de 40.000 mannelijke gedetineerden die ieder jaar vrijkomen, alles of bijna alles kwijt geraakt: hun huis, kinderen, familie en werk en inkomen. Dat concept is de grootste garantie voor recidive, want ze hebben toch weinig meer te verliezen. Het project 'Toekomst in Balans' biedt perspectief aan ex-gedetineerde vrouwen die een nieuwe start willen maken. Het project biedt intensieve hulp en begeleiding bij wonen, werken, scholing en het contact herstellen met kinderen en familie. Het project wordt voor de helft gefinancierd met subsidies uit Brussel. 'Toekomst in Balans' is een samenwerkingsverband tussen verschillende instanties, waaronder het ministerie van Justitie, de vijf vrouwengevangenis in Nederland, Zorgconcept, Humanitas en de gemeenten Eindhoven, Utrecht en Breda. Alle andere Nederlandse gemeenten worden momenteel geïnformeerd over het project. Josephien (44) uit Eindhoven, moeder van twee pubers, is een van die 3500 vrouwen die dit jaar buiten voor de gevangenispoort stond. Josephien had vier jaar gevangenisstraf gekregen voor valsheid in geschrifte. "Ik was stom geweest, ja. Maar ik wil het verleden achter me laten en opnieuw beginnen. Ik heb in de gevangenis genoeg trieste recidivisten gezien, om te weten dat mij dat nooit zal overkomen." Josephien is nog niet helemaal van haar straf af. Ze draagt nog een enkelband maar die gaat er 22 december af. "Je snapt wel dat het een heel bijzondere Kerst gaat worden." Nieuw huis De ex-gedetineerde Eindhovense kreeg een huis in Eindhoven dankzij het project 'Wonen in balans' van Humanitas en Zorgconcept. 'Wonen in Balans' is een onderdeel van 'Toekomst in balans'. "Ik had dus een fijne, eigen plek waar ik naartoe kon met de kinderen en eigenlijk gaat het heel goed." Josephien was de eerste ex-gedetineerde vrouw die in het nieuwe woonproject terecht kwam. Er was ook een baan voor haar geregeld en ze werd aangemeld voor computercursussen. "Eerlijk gezegd ben ik nog nooit zover gekomen in mijn leven", zegt ze. "Het lijkt misschien nogal een luxe situatie voor iemand die lang in de gevangenis heeft gezeten, maar met een woning, werk en scholing voorkom je dat iemand recidiveert", zegt Linda van den Woldenberg. Zij werkt bij Zorgconcept en begeleidt Josephien, samen met de andere betrokken instanties. Is al die zorg en begeleiding wel eerlijk ten opzichte van bijvoorbeeld bijstandsmoeders die nooit in de criminaliteit hebben gezeten en het toch maar iedere maand zélf moeten zien te rooien? Josephien: "Ik zou geen enkele bijstandsmoeder in een uitzichtloze situatie de raad geven om de criminaliteit in te gaan om in 'Toekomst in balans' terecht te komen. Want hoe dan ook, een veroordeling draag je je hele leven met je mee." Drie maanden voordat vrouwen uit detentie komen, worden ze bezocht door medewerkers van 'Toekomst in balans'. Vanaf dan worden ze, als ze willen, intensief begeleid bij hun terugkeer in de maatschappij. Linda: "We hebben in het recente verleden nog heel wat schrijnende situaties meegemaakt. Vrouwen die met hun kinderen op een zolderkamer maandenlang op sinasappelkistjes zaten, zonder gas, water en electriciteit." "Ik werd ook eens gebeld door een onverzekerde cliënte die vertelde dat ze geen geld had om aan medicijnen te komen tegen haar epilepsie. Terwijl ze mij belde, viel ze weg omdat ze een aanval kreeg. Dat soort situaties wil je toch niet in Nederland..." 'Boze buitenwereld' De begeleidster vertelt dat

veel vrouwen na hun detentie bang zijn voor 'de boze buitenwereld'. "Binnen in de gevangenis zitten ze veilig en worden ze begeleid. Er is regelmaat en iedere dag eten. Ze raken als het ware gehospitaliseerd. Buiten moeten ze weer alles zelf gaan regelen. Thuis wachten de rekeningen, schulden en deurwaarders. En je moet weer een uitkering aanvragen of werk zoeken. Dat laatste is niet altijd makkelijk als ex-gedetineerde. Ik heb heel wat vrouwen horen zeggen: 'Ik word gek buiten, zat ik maar weer vast'. Ja, ik zie mijn cliënten in de gevangenis vaak vrolijker dan buiten de poort." Tussen 2002 en 2005 heeft Zorgconcept 163 ex-gedetineerde vrouwen begeleid. Van die 163 zijn er maar twee gerecidiveerd. Linda: "Dat wil toch zeggen dat die intensieve begeleiding heel goed werkt! Als je een woning hebt en werk, en het gaat goed met je kinderen, dan heb je geen behoefte om opnieuw de ellende van de criminaliteit op te zoeken." Linda kan niet bevestigen dat er voor ex-gedetineerde vrouwen veel meer geregeld wordt dan voor mannen die uit de gevangenis komen. "Voor mannen is er ook wel begeleiding te vinden. Als je maar zoekt en er voor open staat." 'Toekomst in balans' vervangt in wezen het werk dat de Reclassering Nederland vroeger deed. Linda: "Die taken zijn door de overheid bij de reclassering weggenomen en bij de gemeenten neergelegd. Die moeten nu zorg dragen voor ex-gedetineerden." Linda benadrukt dat niet alle gemeenten soepel meewerken. "Er is een enorm verschil. We hebben speciaal mensen aangesteld die alle gemeenten in Nederland gaan informeren over dit project. Want veel gemeenten weten nog niet dat het bestaat en staan er soms nog wat negatief tegenover. Ze hebben wel eens een houding van: 'hoezo moeten wij die mensen helpen.'" Geheim De nieuwe werkgever van Josephien weet van haar detentieverleden. Linda: "Dat heb ik hem verteld. Soms is het beter helemaal met een schone lei te beginnen dan met een groot geheim. Zo'n geheim kan veel spanningen geven." Volgens Linda hebben niet zoveel werkgevers moeite om ex-gedetineerde vrouwen aan te nemen. "Dat zou je verwachten, maar het valt heel erg mee. Wel vragen ze vaak of onze cliënten voor een geweldsdelict hebben vastgezeten." Josephien vindt dat 'Toekomst in balans' haar veel verder heeft gebracht in haar leven. "Eigenlijk begon het al in Ter Peel waar ik zat. Die gevangenis is heel erg gericht op begeleiding en werken aan de toekomst. Daar heb je echt het idee dat je verder komt, dat een gevangenis niet het einde van je leven hoeft te zijn. Dat het een nieuw begin kan zijn. Als je zélf tenminste wilt."
